

Renáta MUSILOVÁ, *Porodnictví v Brně od poloviny 19. století do 30. let 20. století.*
Diplomová práce, Ústav historických věd Fakulty filozofické, Univerzita Pardubice,
Pardubice 2013.

Renáta Musilová soustředila svou práci na zachycení vývoje porodnictví v souvislosti se vznikem Zemské porodnice v Brně roku 1888 a následného provozu této instituce do počátku 30. let 20. století. Metodicky se práce pohybuje na hranicích institucionálních dějin, dějin lékařství a historie genderu. Při takto širokém pojetí studie je otázkou, proč autorka využila v práci pouhých 16 odborných statí současné historiografie. Opomenula tím nejen řadu inspirativních monografií zahraniční provenience, které jsou dnes běžně dostupné i v Čechách (Labouvie, Laqueur, Shorter, Schlumbohm), jež by autorce umožnily širší interpretační rámec studované problematiky, nevyžila ani studie české provenience, které náleží k základní literatuře (Vargová – Horáčková – Menšíková, *Zdravotní péče o brněnské obyvatele v 18. a 19. století*; Lenderová, *Od porodní báby k porodní asistenci*; Vránová, *Historie babictví a současnost porodní asistence*; Polívková, *Historie olomouckého porodnictví*).

Autorka kombinuje v práci kompilační pasáže, vycházející z důvodu opomenutí značné části dostupné literatury z poměrně chudých inspiračních zdrojů, s heuristicky bohatšími částmi textu, kde čerpá především ze zpráv o budování Zemské porodnice v Brně a lékařských protokolů porodů, které zpracovala metodou statistické sondy.

Přínosem práce jsou zejména heuristicky obsáhlejší pasáže, v nichž autorka představuje prostorové uspořádání porodnického ústavu a institucionálně zakotvené podmínky jeho provozu. V nejpřínosnějších pasážích celé studie ale i data referující o vzdělávání a sociálním složení žen a dívek, které v rámci kurzů pro porodní báby získávaly odborné porodnické vzdělání a v neposlední řadě také statistická data o počtu porodů v Zemské porodnici a zdravotním stavu rodiček i narozených dětí v letech 1881-1921.

Obsahově lze tedy práci jednoznačně hodnotit kladně, mnohem problematičtější jsou prokázané interpretační schopnosti autorky. Narativ textu se pohybuje v obecných syntetických pasážích vycházejících z literatury v rovině sociálních dějin, jakmile ovšem autorka pracuje přímo s pramennými zdroji, proměňuje se text často v pouhé deskriptivní přepisování dat bez jejich hlubší analýzy. Nejflagrantnějším příkladem je jedna z

nejpřínosnějších kapitol práce *Porodnost a mrtvorozenost v Zemské porodnici v Brně*. Autorka zde jistě náročnou statistickou analýzu prezentuje ve formě zajímavých grafů a tabulek. Text interpretující výsledná zjištění se však omezuje na pouhé přepsání numerických výpočtů bez hlubší analýzy zjištěných informací a jejich interpretace.

Přípomínky lze mít také k některým nepřesnostem a mylným informacím. Dle textu například docházelo ke snižování úmrtnosti populace v Českých zemích až díky zřízení funkce okresních lékařů v 90. letech 19. století (s. 9) – opravdu si kolegyně Musilová myslí, že tato institucionální změna měla vliv na strukturu základních demografických hodnot populačního vývoje? Nelze rovněž souhlasit s tvrzením, že lázně Luhačovice založil František Veselý (s. 10). Podobně nekritické přebírání dikce pramenů mnohdy zkresluje vědeckou hodnotu studie, viz např. nijak nepodložené konstatování: „*Díky Riedingerovi měla Morava ze všech rakouských zemí nejlépe vyškolené lékaře a porodní sestry.*“ (s. 34)

Přes uvedené výtky lze konstatovat, že autorka splnila nároky kladené na vypracování diplomových prací, včetně odpovídající stylistické a gramatické úrovně textu, z tohoto důvodu **doporučuji práci k obhajobě a navrhuji ji ohodnotit jako velmi dobrou.**

Pro obhájení práce však zároveň vznáším dotazy, které by na základě studia uvedených pramenů mohly být v práci zkoumány, autorka však jejich důkladnější analýzu opomenula.

- 1) Jakým způsobem se proměnil sociální status porodnic a porodnických klinik ve sledovaném období?
- 2) Docházelo k proměnám sociálního složení klientely Zemské porodnice v Brně?
- 3) Jak se změnila sociální a věková struktura žen ucházejících se o výkon povolání porodní báby v porovnání s předchozím obdobím? (viz práce Daniely Tinkové)
- 4) Jaká byla součinnost Zemské porodnice se sférou privátních lékařů a porodních bab?